

Одеський національний
технологічний університет

**МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИМИ
РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ
АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Монографія

**Одеський національний технологічний
університет**

**Кафедра економічної теорії
та фінансово – економічної безпеки**

**МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ
ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИМИ
РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ
АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Монографія

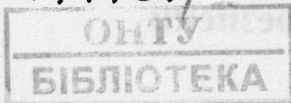
**За загальною редакцією
К.е.н., доцента Згадової Н.С.**

м. Івано-Франківськ

2022

Рекомендовано до видання Вченою Радою
Одеський національний технологічний університет
протокол № 14 від 14 червня 2022 р.

717137

Авторський колектив:

Згадова Н.С., Губко В.І., Марчук Л.Л., Лагодієнко В.В.

Рецензенти:

Буркінський Б.В. – доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, академік НАН України, директор інституту проблем ринку та економіко-екологічних досліджень.

Немченко В.В. - доктор економічних наук, професор, завідувач кафедрою обліку і аудиту, Одеського національного технологічного університету.

Шабатура Т.С. - доктор економічних наук, професор кафедри економічної теорії і економіки підприємства, Одеського державного аграрного університету.

Механізми управління фінансово-економічними результатами
М11 діяльності аграрних підприємств: [монографія] / Згадова Н. С.,
Губко В. І., Марчук Л. Л., Лагодієнко В. В. – Івано-Франківськ :
Супрун В. П., 2022. – 208 с.

ISBN 978-617-8128-11-1

Монографію присвячено питанням теоретико-методичних засад і розробки практичних рекомендацій з формування стратегії та механізмів управління фінансово-економічними результатами діяльності аграрних підприємств в умовах невизначеності кон'юнктури цільових ринків.

Досліджено розвинуту модель обліково-аналітичної підсистеми механізму управління фінансово-економічними результатами аграрного підприємства, що націлена на виявлення внутрішніх резервів й потенціалу його розвитку; удосконалений методичний інструментарій моніторингу фінансово-економічних результатів аграрного підприємства із використанням матричного методу аналізу, в основі якого лежить контроль співвідношення темпів росту балансового прибутку, обсягу продажів та активів підприємства.

Для працівників навчальних і наукових закладів, аспірантів, студентів, а також керівників та спеціалістів підприємств і організацій.

УДК 336.64:338.439 (477)

ISBN 978-617-8128-11-1

© ОНАХТ, 2022.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	6
1.1. Концептуальні засади дослідження проблем управління розвитком діяльності аграрних підприємств	6
1.2. Базові критерії та підходи до діагностики фінансово-економічної результативності аграрних підприємств	23
1.3. Критерії та індикатори фінансово-економічної результативності діяльності аграрних підприємств	38
1.4. Наукові засади формування й реалізації фінансової стратегії аграрних підприємств	53
Висновки до розділу 1	66
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ТА ІНСТРУМЕНТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	68
2.1. Інституціональна трансформація аграрної сфери та систематизація економічних факторів розвитку аграрних підприємств	68
2.2. Аналіз практичних підходів до моніторингу й оцінювання рівня розвитку підприємств аграрної сфери	88
2.3. Критерії, показники й концепція забезпечення фінансово-економічної результативності, стабільності та безпеки аграрного підприємства	102
2.4. Система показників фінансово-економічної результативності виробництва аграрної продукції	116
Висновки до розділу 2	125
РОЗДІЛ 3. МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ	127
3.1. Організація моніторингу загроз фінансово-економічній стабільності аграрного підприємства	126
3.2. Система управління витратами аграрного підприємства	137
3.3. Організаційно-економічний механізм управління фінансово-економічною результативністю аграрного підприємства	148
3.4. Формування й реалізації антикризової фінансово-економічної стратегії аграрних підприємств	165
Висновки до розділу 3	181
ВИСНОВКИ	183
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	187

ВСТУП

Агросфера відіграє важливу роль у економічній системі будь-якої держави, що обумовлюється найбільш важливим її завданням – забезпечення умов продовольчої безпеки держави, підтримання соціально-економічної стабільності, забезпечення промисловості сировинними ресурсами.

Специфіка дослідження суб'єктів цього виду економічної діяльності пов'язана з необхідністю урахування низки вагомих особливостей аграрного виробництва. У агросфері водночас із великими підприємствами-виробниками різних організаційно-правових форм та форм власності, що здійснюють великотоварне виробництво, існують різноманітні дрібні форми господарювання.

Завдання оцінки фінансово-економічних результатів діяльності аграрних підприємств та управління ними мають неминущу актуальність та значення. Змінні умови господарювання в умовах нестабільності й ризику, процеси реформування національної та галузевої економіки змушують дослідників переоцінювати різні аспекти діяльності аграрних підприємств. Фінансово-економічна результативність діяльності – є однією з базових категорій, яка сьогодні здобуває все більшої ваги.

Огляд відомих у економічній літературі підходів до аналізу й оцінювання різних показників поточного стану й перспектив розвитку аграрних підприємств, розроблених відомими вченими, серед яких В.Г. Андрійчук, А.М.Артеменко, О.І. Гайдук, О.Є. Гудзь, Л.В. Гуцаленко, С.І. Дем'яненко, Н.С.Згадова, Л.В.Іванченкова, Л.І. Катан, Ш.Г. Кириленко, П.А. Лайко, В.Я.Месель-Веселяк, Л.О. Першко, О.О. Терещенко, О.М.Федорчук та інші, свідчить, що вони мають суттєві відмінності за предметом дослідження, кількістю й складом оціночних показників та власне методами оцінювання. Нині не існує загальноприйнятого, уніфікованого методичного підходу до аналізу й оцінювання стану та перспектив розвитку як аграрних підприємств, так і агросфери регіону чи держави.

Аналіз й оцінка фінансово-економічних результатів діяльності аграрних виробників залишається невирішеним завданням з огляду на зміни умов господарювання та нестабільної кон'юнктури агропродовольчого ринку, що вимагає нового погляду на різні аспекти й складові діяльності аграрних підприємств. Саме тому необхідне удосконалювання концепцій і методик аналізу фінансово-економічних результатів аграрних підприємств для створення системи внутрішнього моніторингу їх фінансово-економічної стабільності.

Метою дослідження в монографії є обґрунтування теоретико-методичних засад і розробка практичних рекомендацій з формування механізмів управління фінансово-економічними результатами діяльності аграрних підприємств в умовах невизначеності кон'юнктури цільових ринків.

**К.е.н., доцент
Згадова Н.С.**

**Д.е.н., професор
Лагодієнко В.В.**

**Керівник відділу
аутсорсингу
АФ Аудит - Експерт
Губко В.І**

**Директор
аудиторської фірми
Аудит - Експерт
Марчук Л.Л**

ISBN 978-617-8128-11-1